

Seletuskiri
Paide Linnavolikogu määruse
„Paide linna 2024. aasta 1. lisaeelarve“ eelnõule

Paide linna 2024. aasta 1. lisaeelarve on koostatud Paide Linnavalitsuse ja hallatavate asutuste ettepanekute põhjal põhitegevuse tulude ja kulude, investeerimistehingute ning likviidsete varade prognoositava jäägi muutmiseks.

Paide linna 2024. aasta 1. lisaeelarvega suureneb eelarve maht **192 297,60** euro võrra. Koos lisaeelarve eelnõu muudatustega on Paide linna 2024. aasta eelarve maht kokku **24 508 691** eurot, netovõlakoomus¹ 42,2% (*edaspidi NVK*) ning netovõlakoomuse ülemmäär² 80% (*edaspidi NVK ülemmäär*), 22. veebruaril 2024 vastu võetud Paide linna 2024. aasta eelarve alusel prognoositav netovõlakoomus on 46,8%, ülemmäär 80%. NVK arvestamisel on oluline säilitada stabiilne likviidsete varade jääk, kuna NVK arvestamisel vähendatakse eelarve kulude katteks suunamata likviidsete varade kogusumma võrra linna võlakoomuse summat.

Alates 2020. aastast kuni 2024. aastani võib kohaliku omavalitsuse üksuse netovõlakoomus aruandeaasta lõpul ulatuda lõppenud aruandeaasta põhitegevuse tulude ja põhitegevuse kulude kümnekordse vaheni (kuni 2019. aastani kuuekordne vahe), kuid ei tohi ületada sama aruandeaasta põhitegevuse tulude kogusummat. Kui põhitegevuse tulude ja põhitegevuse kulude kümnekordne vahe on aastatel 2020 kuni 2024 väiksem kui 80% vastava aruandeaasta põhitegevuse tuludest, võib kohaliku omavalitsuse üksuse netovõlakoomus ulatuda nendel aastatel kuni 80%ni vastava aruandeaasta põhitegevuse tuludest.

2024. aasta eelarve üldnäitajad koos lisaeelarve eelnõu muudatustega:

	Täpsustatud eelarve seisuga 31.05.2024, sealhulgas 1. lisaeelarve eelnõu
Eelarve maht	24 508 691,00
Põhitegevuse tulud	19 738 229,40
Põhitegevuse kulud	18 448 289,40
Põhitegevuse tulem	1 289 940,00
Investeermistevõetud tulud	2 676 000,00
Investeermistevõetud kulud	5 096 097,60
Eelarve tulem	-1 130 157,60
Kohustuste võtmine (laenude võtmine)	1 521 250,00
Kohustuste tasumine (võetud laenude tagasimaksmine)	964 304,00
Likviidsete varade muutus	-573 211,60
Eelarvesse suunamata likviidsete varade jääk 2024. aasta lõpu seisuga	4 651 081,51
Netovõlakoomus, %	42,2%
Netovõlakoomuse ülemmäär, %	80,0%
Vaba netovõlakoomus, eur	10 385 503

¹ Netovõlakoomus = võlakohustuste suuruse ja likviidsete varade kogusumma vahe (kohaliku omavalitsuse üksuse finantsjuhtimise seadus § 34 lõige 1)

² Netovõlakoomuse ülemmäär = aastatel 2020 kuni 2024 10-kordne põhitegevuse tulem või 80% aruandeaasta põhitegevuse tuludest (kohaliku omavalitsuse üksuse finantsjuhtimise seaduse § 59 lõiked 12 ja 13).

Laenuteenindamise kattekordaja (põhitegevuse tulem / laenu teenindamise kulud) - näitaja peab olema vähemalt 1,0	0,98
Omafinantseerimise võimekuse näitaja (põhitegevuse tulud / põhitegevuse kulud) - näitaja peab olema vähemalt 1,10	1,07

22. veebruaril 2024 vastu võetud eelarve põhitegevuse tulem on 1 431 989 eurot, koos 1. lisaeelarve eelnõu muudatustega on 2024. aasta prognoositav põhitegevuse tulem 1 289 940 eurot. Põhitegevuse tulem peab olema vähemalt sellises mahus, et peab katma vähemalt laenu teenindamise kulud (laenu põhiosa tagasimaksud ja finantskulud), 2024. aasta laenu teenindamise kulud on 1 309 804 eurot. Finantssuhtarvuna peab olema laenuteenindamise kattekordaja seega vähemalt 1,0, koos lisaeelarve eelnõu muudatustega on nimetatud näitaja 0,98.

Omafinantseerimise võimekuse näitaja näitab võimekust finantseerida investeeringuid või koguda reserve (likviidsete vahendite jäägi suurenemine) omatulude (põhitegevuse tulude) arvelt. Finantssuhtarvuna peab omafinantseerimise võimekuse näitaja olema vähemalt 1,10, kui koos lisaeelarve eelnõu muudatustega on nimetatud näitaja 1,07.

PÕHITEGEVUSE TULUD suurenevad kokku 35 324 eurot.

1. Maksutulud suurenevad 137 000 eurot

1.1. Füüsilise isiku tulumaksu suurendamine 137 000 euro võrra. Veebruaris vastu võetud eelarves oli arvestatud tulumaksu 12 380 000 eurot, s.o 8,4% rohkem kui 2023. aastal linnale eraldatud (2023. aastal eraldati tulumaksu 11 418 711 eurot). Alates 2024. aastast muutus tulumaksuseaduse muudatusega KOV-le eraldatava tulumaksu jaotus (lisandub residendist füüsilise isiku riiklikust pensionist tulumaks 2,5%, kuid muudest maksustatavatest tuludest arvestatava tulumaksu osa vähenes 11,96%lt 11,89%ni), seetõttu ei ole 2023. aasta ja 2024. aasta eraldatav tulumaks üheselt võrreldav.

Koos 1. lisaeelarve muudatusega on 2024. aasta eelarves arvestatud tulumaksu kokku 12 517 000 eurot, mis on võrreldes 2023. aasta eraldatud tulumaksuga 9,6% rohkem. 2024. aasta 4 kuuga on linnale eraldatud tulumaksu 11,2% rohkem, kui 2023. aasta 4 kuuga.

2. Tulud kaupade ja teenuste müügist vähenevad 103 285 eurot:

2.1. Paide Linnavalitsus – tulude vähendamine 110 000 euro võrra vastavalt eelarve täitmisele seisuga 31.03.2024 ning prognoositavatele laekumisele aasta lõpuni (laekumised teistelt omavalitsustelt Paide linna üldhariduskoolide ja lasteaedade tegevuskulude katteks).

2.2. PAIde Lasteaed – tulude suurendamine 6 300 eurot (laekumised toitlustamiselt – Tallinna tn 49 lasteaed pakub toitlustamisteenust MTÜ Me hoolime Sinust teenusel olevatele isikutele, teenust osutatakse 9 kuul aastas).

2.3. Paide Hammerbecki Põhikool – üüritulude suurendamine kokku 415 eurot (kooli ruumide lühiajalised rendid).

3. Saadavad toetused tegevuskuludeks suurenevad 1 609 eurot:

3.1. Paide Linnavalitsus – riigieelarvest eraldatud toetus Ukraina sõjapõgenikega seotud registreeritud rahvastikuregistratoimingute 2022. aasta novembri ja detsembri ning 2023. aasta kulude eest vastavalt regionaalministri 05.03.2024 käskkirjale nr 89 „Ukraina sõjapõgenikele rahvastikutoimingute kulude hüvitamine“.

INVESTEERIMISTEGEVUS

40 575,40 eurot

1. Põhivara soetus

11 924,60 eurot

1.1. 054002 Puhkepargid ja mänguväljakud 6 993,60 eurot
2023. aastal riigieelarvest eraldatud projekti "Paide terviserajad – edasiarendamine" eelarve kasutamata jääk, mille arvelt kulud tehakse 2024. aastal.

1.2. 0820114 Kinnistu Lai 33 haldamine 4 931 eurot

Veebruaris vastu võetud eelarves on arvestatud Lai tn 33 hoone peatrepi rekonstrueerimiseks 16 000 eurot. Tööde ettevalmistamisel on selgunud, et kahjustunud on ka trepi kohal olev katus, mille konstruktsioon on deformeerunud ning vajab samuti remonti. Lisaelarve koostamise perioodiks on läbi viidud hankemenetlus nii trepi kui ka katuse remondiks, kokku maksumus 20 931 eurot. Eelarve suurendus on vajalik, et vältida hoone trepi ja katuse edasine lagunemine. Investeeringu maksumuse suurenemine kaetakse sama tegevusala kinnistu haldamiskulude arvelt.

2. Antavad toetused investeerimistegevuseks

3 000 eurot

2.1. 06300 Veevarustus 3 000 eurot
2023. aasta eelarve sihtotstarbeline jääk hajaasustuse programmi omafinantseeringu katteks.

3. Finantstulud

55 500 eurot

Pangakonto hoiustelt laekuvad intressid (eelarve 50 500 eurot, seisuga 23.05.2024 laekunud 71 120 eurot).

LIKVIIDSETE VARADE MUUTUS

-101 473,60 eurot

Lisaelarvega lisatakse eelarvesse sihtotstarbelisi kulusid, mis olid arvestatud 2023. aasta eelarves, kuid tegevused ja sellega seotud kulud tehakse 2024. aastal. Kulud kaetakse 2024. aasta eelarves likviidsete vahendite arvelt, kokku summas 101 473,60 eurot.

Kohaliku omavalitsuse üksusel on oluline säilitada rahalise likviidsuse jääk ning teatud reservivarud, et tagada rahanduslik jätkusuutlikkus.

Likviidsete varade muudatused:

Likviidsete varade jääk	Kinnitatud eelarve	Lisaelarve eelnõu muudatus	Eelarve koos 1. lisaelarve eelnõu muudatustega
Likviidsete varade jääk seisuga 31.12.2023	5 224 293,11		5 224 293,11
2024. aasta eelarvesse kulude katteks suunatud vahendid	-471 738,00	-101 473,60	-573 211,60
Eelarvesse kulude katteks suunamata likviidsete varade jääk	4 752 555,11		4 651 081,51

PÕHITEGEVUSE KULUDE NING INVESTEERIMISTEGEVUSE VÄLJAMINEKUD TEGEVUSALADE JÄRGI.

Eelarvesse arvestatud põhitegevuse kulud suurenevad kokku 177 373 eurot ning investeerimistegevuse kulud suurenevad 14 924,60 eurot.

1. 043601 Muu energia- ja soojamajandus 13 500 eurot
2023. aasta eelarves arvestatud kerksuskeskuse kulude kasutamata jääk, mille arvelt planeeritakse teha kulud 2024. aastal (generaatori valmiduse tagamine).
2. 05200 Heitveekäitlus 1 344 eurot
2023. aasta eelarves arvestatud Präama eesvoolukraavi uuringu ja rekonstrueerimisprojekti koostamise kulud. Leping sõlmitud juulis 2023 OÜ-ga Kobras, lepingu kogusumma 13 440 eurot, lepingu kohaselt tasutakse kolmas osamakse pärast Põllumajandus- ja Toiduameti poolt ehitusloa väljastamist.
3. 054002 Puhkepargid ja mänguväljakud 6 993,60 eurot
Investeeringud (vt *Investeeringustegevus, punkt 1.1.*).
4. 06300 Veevarustus 3 000 eurot
Investeeringud (vt *Investeeringustegevus, punkt 2.1.*).
5. 0820114 Kinnistu Lai 33 haldamine 0
Investeeringud summas 4 931 eurot (vt *Investeeringustegevus, punkt 1.2.*).
Majandamiskulude (kinnistu haldamiskulude) vähendus 4 931 eurot sama tegevusala investeerimiskulude katteks.
6. 0820232 Roosna-Alliku Rahvamaja projektid 400 eurot
2023. aastal eraldatud sihtotstarbeline toetus Eesti Kultuurkapitalilt naisrühm „Roosi“ 40. tegevusaasta tähistamiseks. Üritus toimub ja kulud tehakse 2024. aastal.
7. 0911011 PAIde Lasteaed 6 300 eurot
Toiduainete kulude eelarve suurendamine tulude suurendamise arvelt. MTÜ Me hoolime Sinust teenusel olevate isikute toitlustamine Tallinna tn 49 lasteaia (vt *Põhitegevuse tulud, punkt 2.2.*).
8. 0911012 PAIde Lasteaia projektid 400 eurot
2023. aastal eraldatud sihtotstarbeline toetus Keskkonnainvesteeringute Keskuselt „Õpime avastades“. Projekti tegevused viiakse ellu ja kulud tehakse 2024. aastal.
9. 0911021 Paide Sookure Lasteaed 3 479 eurot
Personalikulude suurendamine seoses Tarbja Lasteaed-Kooli tegevuse ümberkorraldamisega alates 01.09.2024 (Paide Linnavolikogu 21.03.2024 otsus nr 12 „Paide linna haridusasutuste ümberkorraldamine“).
10. 0911031 Tarbja Lasteaed-Kool (lasteaed) -22 853 eurot
Personalikulude muutus seoses Tarbja Lasteaed-Kooli tegevuse ümberkorraldamisega alates 01.09.2024 (Paide Linnavolikogu 21.03.2024 otsus nr 12 „Paide linna haridusasutuste ümberkorraldamine“) ning ühe lasteaia rühma sulgemisega alates 01.09.2024, sh ka majanduskulude vähendus (osaliselt kulude ümbertõstmise haldamiskuludesse).

11. 0911033 Tarbja Lasteaed-Kool (lasteaed) haldamine 3 000 eurot
Majandamiskulude suurendamine – lasteaia õueala rekonstrueerimine.
12. 0911051 Viisu Lasteaed -7 000 eurot
Lasteaia eelarves arvestatud õppevahendite kulude ümbertõstmise haldamiskuludesse.
13. 0911053 Viisu Lasteaia haldamine 7 000 eurot
Lasteaia eelarves arvestatud õppevahendite kulude ümbertõstmise haldamiskuludesse mänguväljaku rekonstrueerimiseks ja elektripaigaldise väljaehitamiseks poole hoone ulatuses.
14. 0921211 Paide Hammerbecki Põhikool 4 803 eurot
Personalikulude suurendamine seoses Tarbja Lasteaed-Kooli tegevuse ümberkorraldamisega alates 01.09.2024 (Paide Linnavolikogu 21.03.2024 otsus nr 12 „Paide linna haridusasutuste ümberkorraldamine“), tugiisiku palgafond alates 01.09.2024 4 388 eurot.
Majandamiskulude suurendamine üüritulude suurendamise arvelt (koristusvahendid, tolmuimeja), 415 eurot.
15. 0921213 Paide Hammerbecki Põhikooli projektid 4 200 eurot
2023. aastal eraldatud sihtotstarbeline toetus Keskkonnainvesteeringute Keskuselt „Paide Hammerbecki õpilased Alpaka farmis“. Projekti tegevused viiakse ellu ja kulud tehakse 2024. aastal.
16. 0921221 Paide Hillar Hanssoo Põhikool 9 650 eurot
Personalikulude suurendamine seoses Tarbja Lasteaed-Kooli tegevuse ümberkorraldamisega alates 01.09.2024 (Paide Linnavolikogu 21.03.2024 otsus nr 12 „Paide linna haridusasutuste ümberkorraldamine“), uue väikeklassi õpetaja palgafond alates 01.09.2024 9 650 eurot.
17. 0921241 Tarbja Lasteaed-Kool (põhikool) -89 528 eurot
Personalikulude vähendamine seoses Tarbja Lasteaed-Kooli tegevuse ümberkorraldamisega alates 01.09.2024 (Paide Linnavolikogu 21.03.2024 otsus nr 12 „Paide linna haridusasutuste ümberkorraldamine“).
18. 09609 Muud hariduse abiteenused 80 141 eurot
2023. aasta sihtotstarbelise toetuse kasutamata jääk, mille arvelt kulud tehakse 2024. aastal. Sihtotstarbeline toetus Ukraina sõjapõgenike lastele hariduse tagamise võimaldamiseks koolides ja lasteaedades on linnale eraldatud vastavalt haridusministri 20.12.2023 käskkirjale nr 1.1-2/23/356.
19. 101211 Muu puuetega inimeste sotsiaalne kaitse -5 000 eurot
Eelarve vähendus lähtudes tegevusala eelarve täitmisest ja prognoositavatest kuludest.
20. 10200 Eakate sotsiaalhoolekandeasutused 150 000 eurot
Üldhooldusteenuse tagamiseks arvestatud eelarve suurendus. Antud tegevusalasse on planeeritud vahendid väljaspool kodu osutatava üldhooldusteenuse KOVi osaluse tasumiseks ning sotsiaalvaldkonna dokumentide esitamise ja taotlemisega seonduvate riigilõivude tasumiseks. KOVi poolset hoolduskulu rahastust on õigus saada kõigil üldhooldusteenusel viibijatel, kelle ööpäevaringse hoolduse vajadus on tõestatud

hindamise käigus KOV sotsiaaltöötaja poolt. Paide linn on seadnud hoolduskulu hüvitamise piirmääraks 590 eurot ühe teenuse saaja kohta. Kui aga hoolduskulu on piirmäärast suurem ja inimeste pension madalam keskmisest pensionist, peab KOV hüvitama ka inimese sissetuleku ja hoolduskulu vahe kuni keskmise pensioni suuruseni. Kui inimesel ei piisa sissetulekust ka omaosaluse ega hooldushüvitisest puudu jääva summa katmiseks, peab KOV katma oma vahenditest ka need kulud v.a juhul, kui inimesel on endal vara või lähedasi, kelle abiga saaks puuduvad summad katta. 14.03.2024 seisuga on keskmine kulu ühes kuus ühe teenusel viibiva isiku kohta 713,53 eurot (mis on suurenenud 2023. aastaga võrreldes peamiselt hooldekodude kohatasude hinnamuutusest 01.01.2024). Võrreldes eelneva perioodiga on suurenenud ka teenusesaajate arv – 112 (2023. aastal eelarve aluseks oli 96). Seega on tõusutendentsis nii hooldekodude kohatasude hinnatõus kui ka abi vajavate isikute hulk.

21. 104001 Asendus- ja järelhooldusteenus 47 000 eurot
Asendushooldusteenuse kulude suurendus. Veebruaris vastu võetud eelarves arvestatud ühe asendushooldusteenusel ja ühe järelhooldusteenusel viibiva lapse igakuised kulud, kokku 34 700 eurot. Seoses vajadusega suunata asendushooldusteenusele täiendavalt veel lapsi, on vajalik suurendada eelarvet teenuse tagamiseks.
22. 107011 Riiklik toimetulekutoetus 4 918 eurot
2023. aasta sihtotstarbelise toetuse kasutamata jääk, mille arvelt kulud tehakse 2024. aastal.
23. 107014 Sotsiaaltoetuse ja -teenuste osutamise kulud -15 000 eurot
Eelarve vähendus lähtudes tegevusala eelarve täitmisest ja prognoositavatest kuludest.
24. 10900 Muud sotsiaalkulud -14 450 eurot
Palgafondi eelarve vähendus seoses osaliselt täitmata ametikohtade kasutamata personalikuludega.